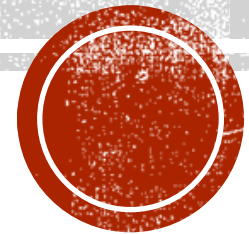

ЖІНОЧІ/ГЕНДЕРНІ ІСТОРИЧНІ СТУДІЇ В УКРАЇНІ: МИНУЛЕ ТА СУЧАСНІСТЬ

ПОЧАТОК ЖІНОЧИХ СТУДІЙ: УКРАЇНСЬКЕ НАРОДОЗНАВСТВО КІНЦЯ ХІХ - ПОЧ. ХХ СТ.

Жіночі студії - доволі помітна зацікавленість, зумовлена:

Зацікавленістю до вивчення структури сім'ї, сімейного та громадського звичаєвого права

Розвитком жіночого руху

В методологічному плані: розвитком теорії соціальної еволюції

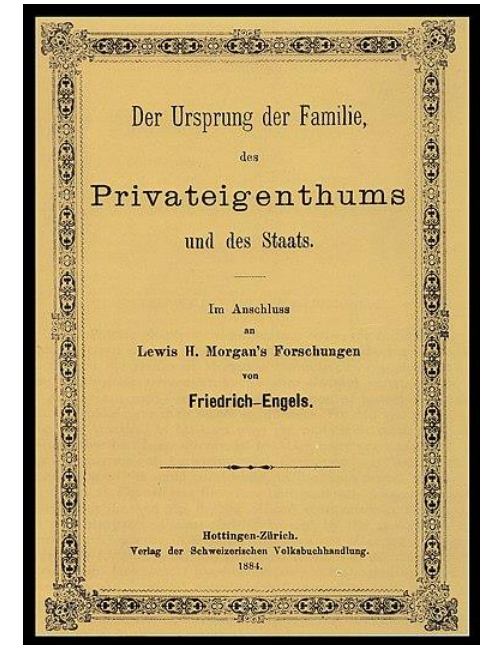
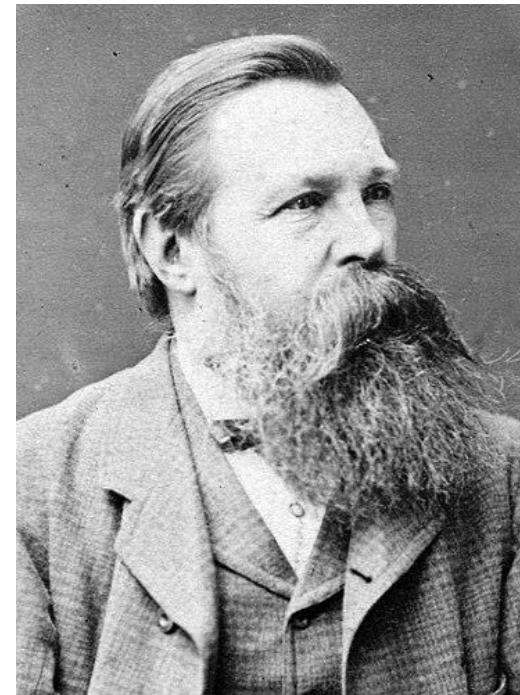

ВИНИКАЄ ТЕОРІЯ МАТРІАРХАТУ

Йоганн Якоб Бахофен
«Материнське право»

Фрідріх Енгельс «Походження родини, приватної
власності та держави»

Володимир Охримович

В. Ю. Охримович.

Значеніє малорусскихъ свадебныхъ обрядовъ и п'ѣсенъ въ исторіи еволюціи семьи*)

І. Матріархатъ.

(Посвящается Л. Моріану).

Въ первой книгѣ Бытія (гл. 24, ст. 2—61) мы находимъ картину сватовства у древнихъ евреевъ: тамъ описывается, какъ Исаакъ сваталъ Ревекку. Когда Авраамъ состарился, онъ пожелалъ женить сына своего Исаака. „И сказалъ Авраамъ рабу своему, старшему въ домѣ его, управляющему всѣмъ, что у него было: положи руку твою подъ стегно мое, и клянись мнѣ Господомъ Богомъ земли, что ты не возьмешь сыну моему (Исааку) жены изъ дочерей Хитанеевъ, среди которыхъ я живу; но пойдешь въ землю мою, на родину мою (и къ племени моему), и возьмешь (оттуда) жену сыну моему Исааку..... И взялъ рабъ изъ верблюдовъ господина своего десять верблюдовъ и пошелъ. Въ рукахъ у него были также всякія сокровища господина его. Онъ всталъ и пошелъ въ Месопотамію, въ городъ Нахора. И остановилъ верблюдовъ внѣ города, у колодезя воды, подъ вечеръ, въ то время, когда выходять женщины черпать (воду). И сказалъ: Господи, Боже господина моего Авраама! пошли ее сегодня на встрѣ-

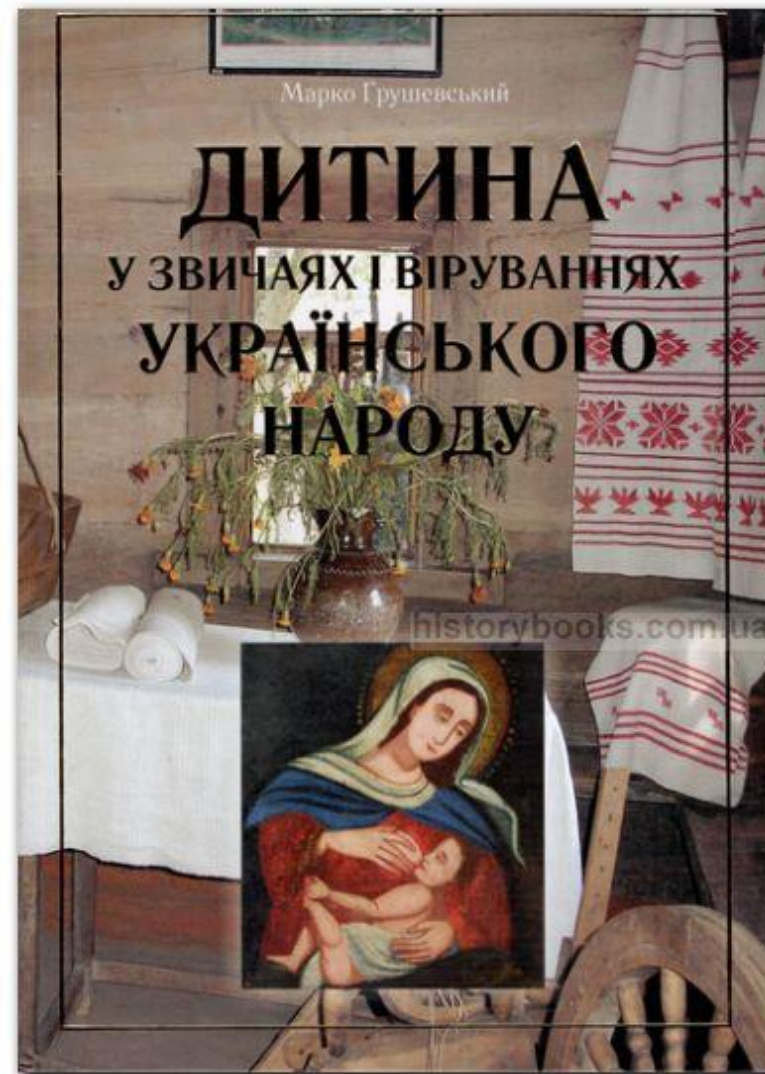
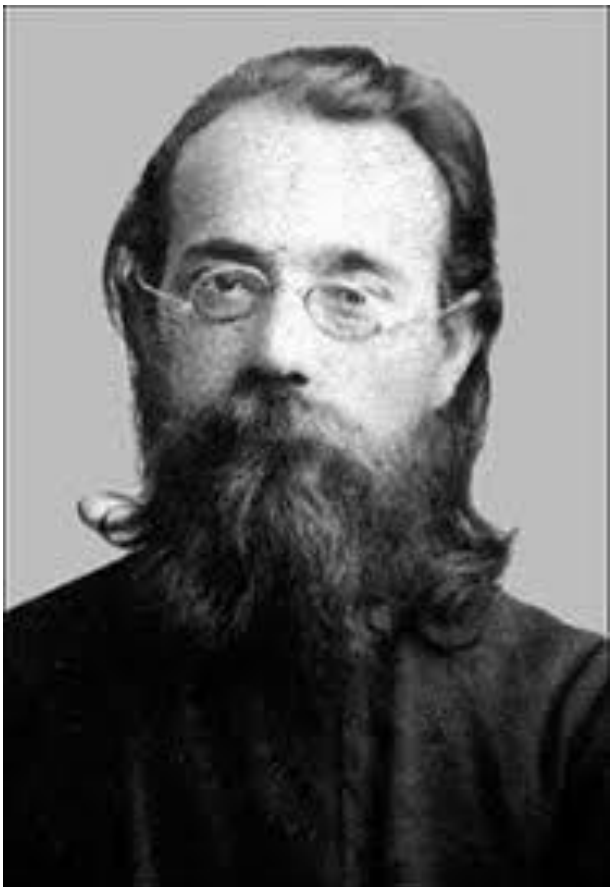
*) Эта статья, написанная молодымъ галицкимъ ученымъ специально для

Микола Костомаров

Wikimedia Commons

ПРОБЛЕМИ РЕПРОДУКТИВНОГО ЗДОРОВ'Я ЖІНКИ, НАРОДНІ УЯВЛЕННЯ ПРО ВАГІТНІСТЬ, ПОЗАШЛЮБНІ ЗВ'ЯЗКИ ТА ВІРУВАННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З ОСОБЛИВОСТЯМИ ЖІНОЧОЇ ФІЗІОЛОГІЇ І СЕКСУАЛЬНОСТІ, ПРОБЛЕМИ КОНТРОЛЮ ЗА НАРОДЖУВАНІСТЮ, ДИТЯЧОЇ СМЕРТНОСТІ ТА НАРОДНОЇ МЕДИЦИНИ

РЕЗУЛЬТАТ СТУДІЙ ОСТАННЬОЇ ТРЕТИНИ ХІХ - ПОЧАТКУ ХХ СТ.

З'явилися глибокі фольклорно- етнологічні дослідження, центральна проблематика яких означена як суто жіноча.

У більшості цих студій помітні спроби не лише впорядкувати та систематизувати деякі етнографічні, фольклорні та архівні матеріали, а й аналітично осмислити їх. Вони були спрямовані вже не стільки на констатацію фактів жіночої безправності й опис відповідних сімейних явищ, скільки на з'ясування і пояснення причин такої нерівності, а також на осмислення чинників формування становища жінок різного віку та статусу в українській сім'ї і суспільстві

Поле тогочасних досліджень охопило переважно ключові соціальні ролі заміжньої жінки (мати, господиня, дружина). Натомість на узбіччі наукових зацікавлень залишились інші вікові групи жіноцтва (дівчатка дівчата, жінки похилого віку), а також особливі категорії жінок (покритки, вдови, старі діви).

«ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ СТАТЕВИХ ГРОМАД В ПЕРВІСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ»

Критикувала андроцентризм
суспільних наук

Вказала на нормативність
чоловічого у суспільствах

!Інтереси наукового пізнання
вимагають висвітлення
чоловічої, і жіночої візій
суспільства та культури

ДОСЛІДЖЕННЯ XX СТ.

У радянський час жіночу проблематику вивчали переважно в контексті досліджень функцій та прав нової радянської жінки

Історична наука діаспори - теж «не жваво».

Виключення: Богачевська
М. Білим по білому: Жінки у громадському житті України 1884—1939.

ПОЧАТОК ЖІНОЧИХ ІСТОРИЧНИХ СТУДІЙ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ

Виклики:

- методологічний хаос+ теоретичний вакуум
- Необхідність відновлення тяглості жіночої історії
- Потреба долучитися до міжнародного наукового середовища жіночої історії (яка на той час стрімко розвивалася вже понад 20 років)

МАЙБУТНЬОГО

ЖІНОЧИЙ РУХ НАДНІЩЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ
II пол. XIX – поч. XX ст.
СТОРІНКИ ІСТОРІЇ

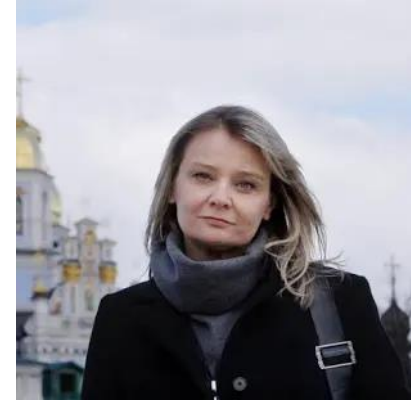
**ЛЮДМИЛА
СМОЛЯР**

ЖІНОЧІ ІСТОРИЧНІ СТУДІЇ КІНЦЯ 1990-Х - ПОЧАТКУ 2000-Х

Олександр Кривоший

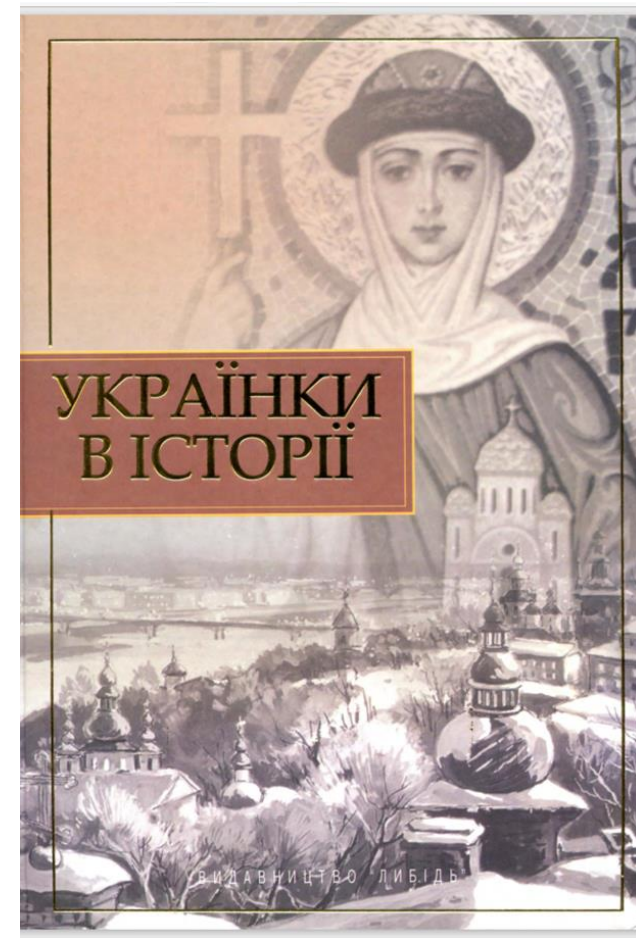
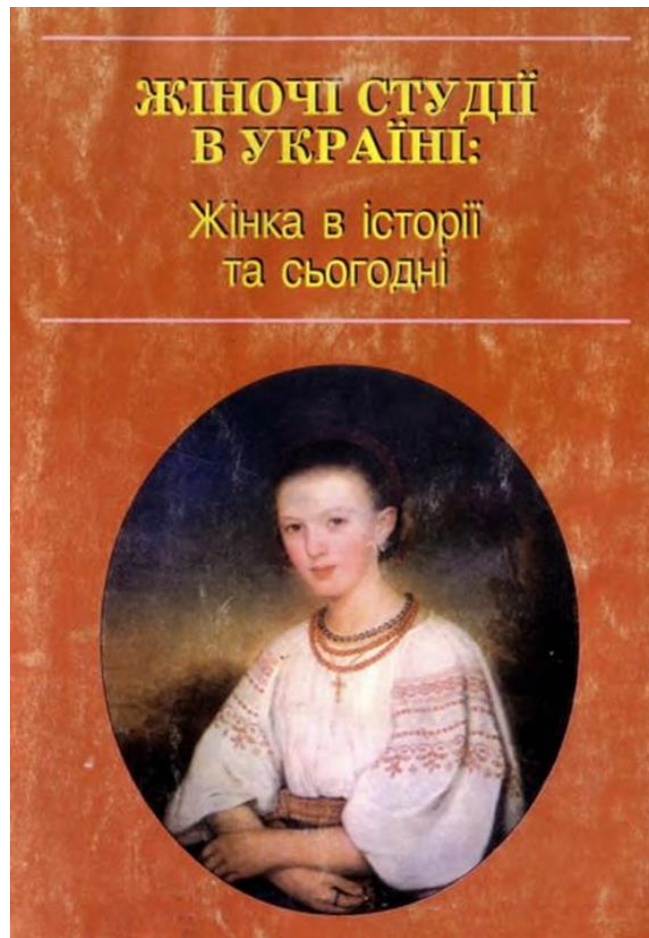
Олена Стяжкіна

Жінки в історії української
культури другої половини ХХ
століття. (2002)

ЖІНОЧІ ІСТОРИЧНІ СТУДІЇ КІНЦЯ 1990-Х - ПОЧАТКУ 2000-Х

«ХВОРОБИ» ЖІНОЧИХ СТУДІЙ

-нарратив про Берекію (заснований на ідеї “одвічної матріархальності” української культури та панування матріархальних тенденцій у суспільних відносинах);

- нарратив про Велику Жінку (що звеличує окремих видатних жінок за їх загально-національні внески і досягнення);

- нарратив про Національний Фемінізм (який відстоює унікальність українського жіночого руху поза феміністською парадигмою та наголошує жіночий вклад у національно-державне будівництво);

- нарратив про Жіночу Самопожертву (який розкриває індивідуальний історичний досвід звичайних жінок у служінні Батьківщині).

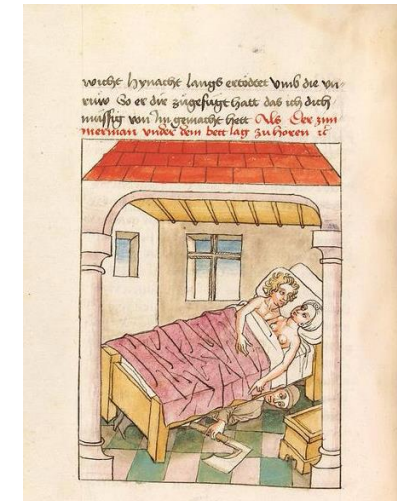
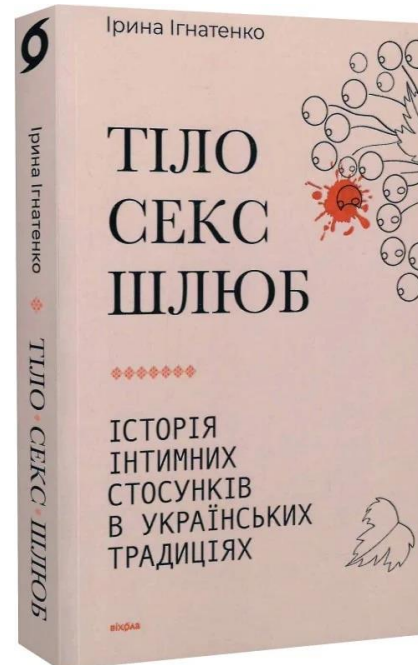
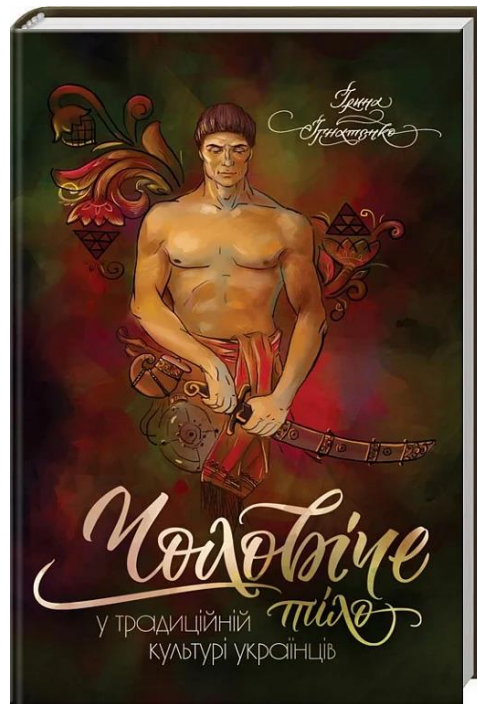
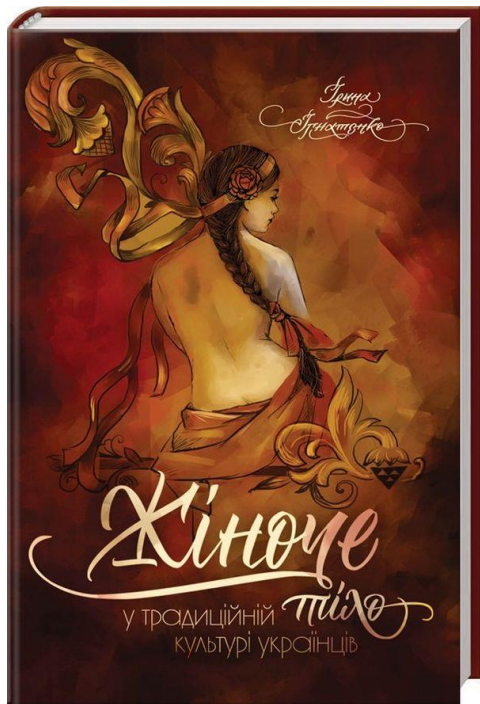

НАПРЯМИ: ІСТОРІЯ ВЕЛИКИХ ЖІНОК

- Гуржій О. «Іван носить плахту, а Настя - булаву»? Суспільно-політичний портрет елітної жінки першої третини XVIII ст. *Соціум: Альманах соціальної історії*. Вип. 1 К., 2002. С.219-230
- Хижняк З. Мати гетьмана Марія Магдалена Мазепина *Українки в історії*. К.: Либідь, 2004.
- Кривоший О. Княгиня Анастасія Голшанська – Заславська. *Українки в історії*. К.: Либідь, 2004.

ІСТОРІЯ ТІЛЕСНОСТІ

Катерина Диса

“Ставлення до проявів сексуальності в Україні XVII–XVIII століть”

НАСИЛЛЯ ЩОДО ЖІНОК

ЧОЛОВІКИ, ЖІНКИ Й НАСИЛЬСТВО В ОУН ТА
УПА В 1940–1950-х рр.

Марта Гавришко

ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ СЕКСУАЛЬНОЇ МОРАЛІ В
ОУН І УПА У 1940-1950-х роках

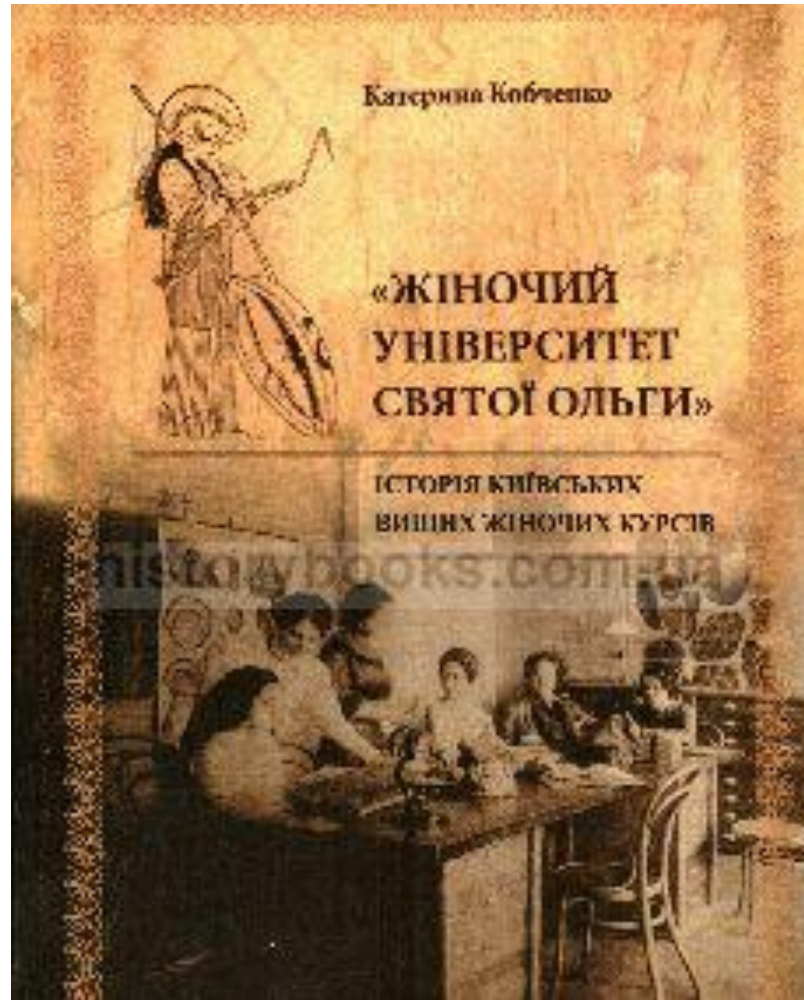
СЕКСУАЛЬНЕ НАСИЛЬСТВО ПІД ЧАС
ГОЛОКОСТУ

ЖІНОЧА ОСВІТА

Катерина Кобченко

- 8 БЕРЕЗНЯ ТА БІЛЬШОВИКИ В 1917–1924
- БОРОТЬБА ХАРКІВ'ЯНОК ЗА ВИБОРЧІ ПРАВА В РОСІЙСЬКІЙ ІМПЕРІЇ НА ПОЧАТКУ ХХ СТ.
- ҐЕНДЕРНО-МЕНТАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ДОНБАСУ В 20-30-х рр. ХХ СТ.
- ЖІНОЧЕ ПИТАННЯ В ДОНБАСІ ТА ФЕНОМЕН ПАШІ АНГЕЛІНОЇ (1920-30-і)
- БІЛЬШОВИЧКИ ЧЕРНІГІВЩИНИ, ЯК ҐЕНДЕРНО-МЕНТАЛЬНЕ ВИКЛЮЧЕННЯ З ПРАВИЛ (ПОЧАТОК 1900-х – кінець 1930-х)
- СПЕЦИФІКА ЖІНОЧОГО ПИТАННЯ В МАСКУЛІННОМУ РЕГІОНІ В ПЕРШІЙ ТРЕТИНІ ХХ СТОЛІТТЯ (НА ПРИКЛАДІ КАТЕРИНОСЛАВЩИНИ).

ЖІНОЧИЙ РУХ

Марина Вороніна

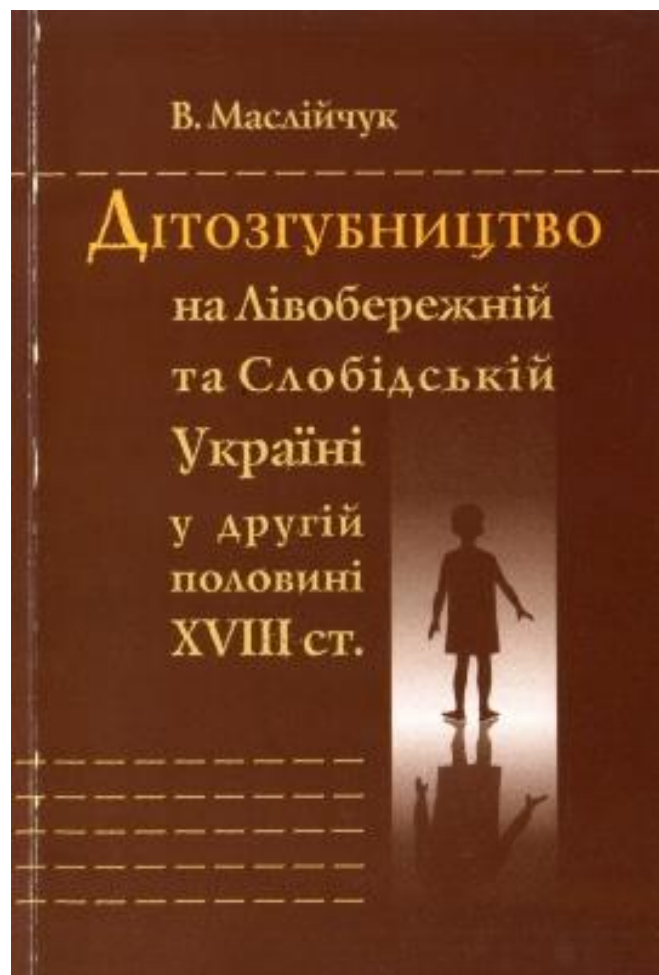
ІСТОРИЧНА ДЕМОГРАФІЯ ТА СОЦІАЛЬНА ІСТОРІЯ

- Бороденко О. Самотня жінка в сільському соціумі Гетьманщини другої половини XVIII ст.: історико-демографічний аналіз (на прикладі Полтавського полку). Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеню к.і.н., Запоріжжя, 2014.
- Бороденко О. Шлюб і родина православного населення Лівобережної України другої половини XVIII – першої половини XIX століть: соціально-демографічний аспект, Одеса: Видавний дім «Гельветика», 2020. 622 с.
- Волошин Ю. Жінка-вдова в полковому місті Полтаві другої половини XVIII ст. (за матеріалами Румянцевського опису Малоросії). *Київська старовина : Науковий історико-філологічний журнал*. 2
- Сердюк І. Баба-повитуха у суспільстві (за даними статистичних джерел та етнографічних досліджень). *Краєзнавство*. 2009. № 3.
- Сердюк І. Вдівці і вдови у румянцевському описі Переяслава (історико-демографічний аналіз). *Краєзнавство*. 2008. №

Петренко І. Суспільне становище української православної жінки у Гетьманщині в другій половині XVII-XVIII ст. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова*. Серія: Історичні науки. К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2008. Вип. 6.

Петренко І. Шлюбно-сімейні відносини населення Гетьманщини (XVIII ст.) на сторінках часопису «Киевская старина» *Історичний журнал*. К.: Вища школа, 2008.

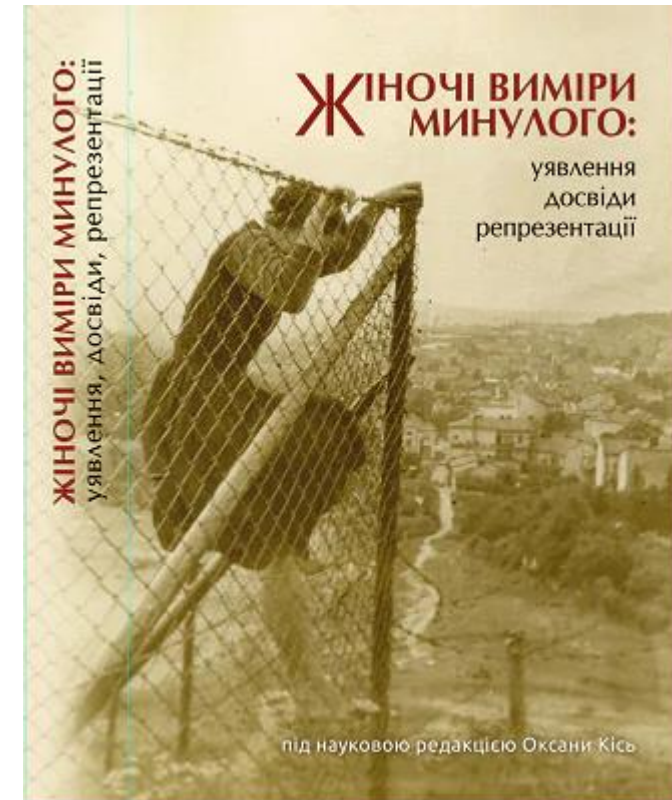
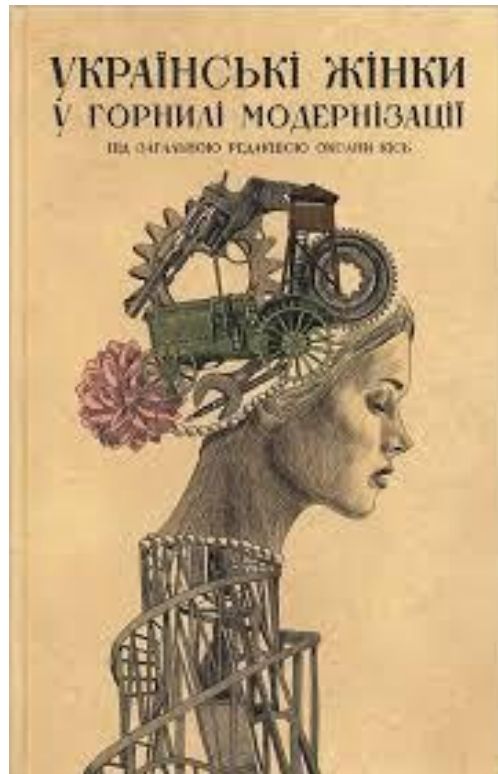
В. МАСЛІЙЧУК

ЖІНОЧА ІСТОРІЯ ВІЙНИ

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ВИДАННЯ

ОКСАНА КІСЬ

